

KAPITOLA DRUHÁ

NYNÍ SE DOSTÁVÁM ke svému vlastnímu příběhu. Z rané části mého života toho není k vyprávění mnoho, a tak budu stručná; musíte mi ale odpustit, když se poněkud zdržím u let svého dětství, protože nyní je jistě zjevné, že když jedna naděje selhala, vše upadlo v prázdnotu; a že když se rázem zhroutil jediný cit, který mi byl povolen, moje bytí bylo uhašeno s ním.

Už jsem uvedla, že moje teta byla otci velmi nepodobná. Nemyslím to ani v nejmenším ve zlém, ale domnívám se, že měla to nejchladnější srdce, jaké kdy člověk nosil v hrudi: ta žena byla

naprosto neschopna jakéhokoli citu. Pod ochranná křídla si mě vzala, protože to považovala za svou povinnost; příliš dlouho však žila o samotě a nerušená hlukem a žvatláním dětí, než aby nyní dovolila, abych rušila její poklid. Nikdy se neprovdala; a posledních pět let žila naprosto sama v sídle, jež zdědila po své matce, na břehu jezera Loch Lomond ve Skotsku. Otec ve svých dopisech vyjádřil přání, aby se mnou žila v rodovém sídle, jež se nachází v překrásném kraji poblíž yorkshirského Richmondu. Ona na jeho návrh nepřistoupila, a jakmile obstarala všechny záležitosti, jež vlivem bratrova odchodu spadly do její péče, opustila Anglii a vzala mě s sebou na své skotské sídlo.

Péče o mě jak v útlém věku, tak i poté, když jsem dovršila osm let, připadla jisté služebné mé matky, která nás právě za tím účelem doprovodila do našeho útulku. Mne umístili do odlehlé části domu a s tetou jsem se vídala jen v určených hodinách. Ty nastávaly dvakrát denně; nejprve kolem poledního

přišla do mého dětského pokoje a poté mě k ní zavedli, když skončila s večeří. Nikdy mě nepohladila a po celou dobu, kdy jsem s ní byla v jedné místnosti, působila dojmem, že se bojí, abych ji neobtěžovala nějakým dětinským rozmarem. Moje dobrotivá chuťva mě vždy předtím, než se odvážíla vejít do salonu, s nesmírnou péčí školila – a obavy, jež ve mně vzbouzel tetin chladný pohled a několik jejích upjatých slov, byly tak nesmírné, že jsem jen málokdy její ponaučení nedodržela či se vůbec vytrhla z příkladné nehybnosti, již mě učili za těch krátkých návštěv dodržovat.

Pod dohledem laskavé chuťvy jsem nezroceně pobíhala po parku a blízkých lukách. Coby pravý plod nejhlubší lásky jsem od nejútlejšího věku dávala najevo nesmírnou citlivost povahy. Nemohu ani vypovědět, jak vášnivě jsem milovala všechno včetně neživých předmětů, jež mne obklopovaly. Domnívám se, že jsem chovala velmi osobní vztah k jednomu každému stromu v našem parku; a každé zvíře, jež jej obývalo, mě znalo

a já je milovala. Když občas některé zemřelo, naplňovalo to moje mladičké srdce úzkostí. Ani nespočtu, kolik ptáčků jsem zachránila za dlouhých a tvrdých zim v tamním podnebí; anebo kolik zajíců a králíků jsem ubránila před útoky našich psů nebo je léčila, když se náhodou zranili.

Když jsem dospěla do věku sedmi let, moje chuva mne opustila. Na důvod jejího odchodu se nerozpomínám, pokud jsem jej tedy vůbec kdy znala. Vrátila se do Anglie a trpké slzy, které při loučení ronila, byly těmi posledními, jež jsem viděla téci z lásky ke mně na mnoho let. Můj žal byl děsivý: kromě ní jsem na celém světě neměla přítele. Postupně jsem se usmířila se svou samotou, ale v mém citovém světě nikdo nezaujal její místo. Žila jsem v liduprázdném kraji, kde

*„nebyl nikdo hoden chvály
a jen málokdo lásky.“*

Je pravda, že poté jsem svou tetu vídala o něco častěji, jenže ona byla v každém ohledu nespolečenský tvor;

a zakřiknutému dítěti připadala jako rostlina pod silnou vrstvou ledu; pokusit se dostat až k ní, jen bych si pořezala ruce. A tak jsem byla zcela odkázána na vlastní nápady. Nedaleko žijící kněz byl zjednán, aby mne učil čtení, psaní a francouzštině, ale žil sám bez rodiny a jeho způsobu, ba i ve vztahu ke mně, byly vždy dokonale příznačné pro povolání, v jehož výkonu exceloval především, tedy v práci hlavního učitele. Čas od času jsem usilovala navázat nějaká přátelství s nejpřitažlivějšími z dívek, jež žily v sousední vsi; domnívám se však, že nic takového by se mi rozhodně nepodařilo, i kdyby má teta s veškerou svou autoritou nebránila všemu mému styku s venkovany; děsila se totiž přinejmenším toho, že bych si osvojila skotský přízvuk a nářečí; a v nevelké míře se to i stalo, ačkoli byla vynaložena veliká námaha, abych řečí neposkvrnila svůj anglický původ.

Jak jsem dospívala, má volnost se zvětšovala v souladu s mými přáními a moje potulky dosáhly za hranice na-

šeho parku, do okolní krajiny. Náš dům stál u břehu jezera a travnatá plocha sbíhala až k vodě. Potulovala jsem se po nezkrocené scénérii toho překrásného kraje a stal se ze mě vyslovený horolezec: celé hodiny jsem trávila na strmém úbočí hory, z jehož převisu se vrhal vodopád, anebo jsem v drobné veslici doplula na některý z ostrovů. Celé věky jsem prochodila po oné půvabné osamělé končině, sbírala květinu za květinou

Ond' era pinta tutta la mia via

a u toho si po libosti prozpěvovala divoké melodie toho kraje nebo se zaměstnávala příjemným bdělým sněním. Největší mou potěchou byla radost z poklidné oblohy nad těmi zelenými lesy: milovala jsem však veškeré změny přírody; a déšť a bouře a překrásné nebeské mraky mi také přinášely nadšení. Když mne hou-paly vlny jezera, můj duch se vítězně pozvedal, jako když jezdec pyšně prožívá pohyby svého dobře krmeného oře.

Moje radosti ale vyplývaly pouze z pozorování přírody, protože jsem neměla

společnost: moje vřelé city nenacházely žádné odezvy v jakémkoli jiném lidském srdci a byly nuceny se vyplýtvávat na neživých předmětech. A vskutku jsem někdy propukala v pláč, když tetu přijímala mé projevy něhy s odpudivým chladem a když jsem se rozhlédla a nenacházela nikoho, koho bych mohla mít ráda; ale spěšně jsem slzy osušila. Jak jsem rostla, svým způsobem mi lidskou blízkost nahrazovaly knihy: tetina knihovna byla velice malá; v prazvláštní básnické sestavě její sbírky byli Shakespeare, Milton, Pope a Cowper; a mezi autory prózy byly mými největšími oblíbenci překlady Livia a Rollinových děl o dějinách starověku, ačkoli když jsem již opouštěla dětství, začaly můj zájem probouzet i jiné knihy, jež jsem předtím měla za nudné.

Když mi bylo dvanáct let, napadlo mou tetu, že bych se měla vzdělávat v hudbě; sama hrála na harfu. Jen se značným váháním sama sebe přiměla, aby se ujala mojí výuky; domnívala se nicméně, že taková dovednost

nezbytně patří k mému vzdělání, a když zvážila, jak zlé by to bylo v porovnání s nutností mít v domě někoho, kdo by mě učil, nakonec se s tou nepříjemností smířila. Dali poslat pro jinou harfu, abych svou hrou nekazila tu její, a já začala: zjistila, že jsem velmi poslušná, a když jsem ovládla první hrubé základy, že dovedu být i velice učenlivá. Ve své harfě jsem našla společnici pro deštivé dny; a laskavou konejšitelku pocitů, když je rozjitřila nějaká nemilá událost: často jsem ji oslovovala jako svou jedinou přítelkyni; mohla jsem do ní vkládat své naděje a lásky a rozmarně jsem si představovala, že mi svým miloučkým tónem odpovídá. Tím jsem vyčerpala všechno své studium.

Byl to osamělý život, a od časného dětství či od doby, kdy mě opustila chuť, jsem proto byla snílkem. Vpustila jsem si do žití coby své společnice Rosalindu a Mirandu a Paní z Miltonova *Comuse* anebo jsem na svém ostrůvku sehrávala jejich role a představovala si, že jsem v jejich situacích. Potom jsem

opustila výmysly druhých a utvářela si city a důvěrné vztahy se vzdušnými výtvory vlastní mysli – ale nadále jsem se přidržovala reality a dávala těm představám jména a hýčkala si je v naději, že se uskuteční. Přimkla jsem se ke vzpomínce na rodiče; matku neuvidím nikdy, ta je po smrti; ale představa mého nešťastného, toulajícího se otce byla idolem mé představivosti. Do něj jsem vkládala veškeré své city; měla jsem jeho miniaturu a neustále jsem si ji pozorně prohlížela; opisovala jsem jeho poslední list a znovu a znovu si jej četla. Někdy mě přiměl k pláči; a jindy jsem si uneseně opakovala jeho slova: „Jednoho dne si ji možná vyžádám a převezmu ji z tvých rukou.“ To já mu budu utěšitelkou, společnicí v pozdějších letech. Mou nejoblíbenější vidinou bylo, že až dospěji, opustím tetu, jejíž chlad uspal moje vědomí, a převlečená za chlapce se vydám hledat otce po celém světě. Moje představivost se upínala ke scéně shledání; jeho miniatura, kterou budu bez ustání a nepokrytě

nosit na prsou, toho bude prostředkem a já si ten okamžik v duchu tisíckrát a tisíckrát malovala a bez konce pozměňovala jeho okolnosti. Někdy se to mělo odehrát na poušti; v lidnatém městě; na plese; možná bychom se mohli potkat na lodi; ale jeho první slova vždy byla: „Miluji tě, má dcero!“ Jaké chvíle vytržení jsem v těch snech prožila! Kolik jen slzí jsem prolila; a jak často jsem se nahlas smála.

Takový byl můj život po šestnáct let. Ve čtrnácti a patnácti jsem si často říkala, že už nastal čas, abych se vypravila na pouť, protože jsem oklamala vlastní mysl, aby uvěřila, že právě to je mou nevyhnutelnou povinností: zadržela mě však vždy nechuť opustit tetu; a výčitky za žal, který, jak jsem sama sobě nemohla popřít, bych jí způsobila. Někdy, když jsem už nazítří ráno chystala útěk, stačilo jediné slovo z jejích rtů, slovo s maličko víc než obvyklým citem, abych své rozhodnutí odložila. Trpce jsem si vyčítala to, co se mi jevilo jako provinilá slabost; ona slabost se mi ale

navracela, kdykoli se přiblížil kritický okamžik, a odvahu k odchodu jsem nikdy nenalezla.